

Bezinningsdienst Landelijke Veteranendag, 2016

(Muziek)

Welkom en inleiding

Openingsgebed

1ste meditatie: Jezus neemt het kruis op zijn schouders

Ze namen dus Jezus over. Hij droeg zelf het kruis en ging de stad uit, naar het zogeheten Schedelveld, in het Hebreeuws Golgotha. [Joh. 19, 16-17]

*“U wenst geen slachtoffers en geen geschenken;
om te luisteren hebt U mij oren gegeven,
brandoffers en zoenoffers vraagt U niet.
Daarom zeg ik: ‘Hier ben ik, ik sta klaar’;
over mij staat in de boekrol geschreven:
‘Uw wil uitvoeren, mijn God, is alles wat ik wens,
uw Wet is voor mij vlees en bloed” [Psalm 40, 7-9].*

Wanneer je als militair op uitzending gaat, heb je hier allerlei redenen voor. Soms moest je gewoon gaan, als dienstplichtige. Maar ook dan wilde je graag dat jouw inzet ten goede zou komen aan de mensen, die je moest beschermen. Vooral ook wilde je de vijand een halt toeroepen, die vanuit hinderlagen op jou en je maten schoot, die dorpen leegplunderde en burgers de keel afsneed. En je ging ook voor je maten, om samen de klus te klaren. Hoe dan ook, op uitzending gaan doe je niet louter voor jezelf, je wilt er een hoger doel mee dienen. Je gaat voor je land, voor de vrede, voor de rechtvaardigheid. Maar soms valt het tegen. Je aanvankelijke motivatie verdampt in de hitte van de jungle of de woestijn, in het stof, de verveling, de verraderlijke aanvallen van een onzichtbare en vaak ook onherkenbare vijand. Waarvoor ben je ook alweer op weg gegaan?

Wat eerst een avontuur was, een heldere en duidelijke opdracht, wordt nu een kruisweg. Want je gaat door, ook als het moeilijk wordt. Net als voor Jezus, die aan de mensen een goede boodschap wilde brengen, draait het eropuit dat je het kruis op moet nemen. En ook al verwacht en hoop je weer gezond en wel terug te komen, dat weet je niet zeker. Het kan zijn dat ook jij er het leven bij zult inschieten...

2de meditatie: Jezus wordt aan het kruis genageld

Ze brachten hem naar Golgotha, wat in onze taal 'schedelplaats' betekent. Ze wilden hem met mirre vermengde wijn geven, maar hij nam die niet aan. Ze kruisigden hem en verdeelden zijn kleren onder elkaar; ze dobbelden erom wie wat zou krijgen. Het was in het 3de uur na zonsopgang toen ze hem kruisigden [Marc. 15, 22-25].

Alle procedures worden nauwlettend gevolgd: terwijl ze Jezus op een gruwelijke manier ter dood willen brengen, bieden ze hem toch, als verdoving voor de ondraaglijke pijn, met mirre vermengde wijn aan. Maar de mirre, die hij als pasgeborene uit de hand van de drie wijzen uit het Oosten, wel heeft aangenomen, slaat Hij nu af. De mirre die hem toen eerde, zou hem nu slechts vernederen. Dit lijden draagt Hij helemaal zelf, in zijn volle bewustzijn: 'Niemand neemt me mijn leven af, Ik geef het uit vrije wil,' zo heeft hij eerder tegen zijn leerlingen verklaard. En zo gebeurt het dus. Tot het einde toe blijft hij soeverein over zijn lichaam en geest, ook al lijkt het tegendeel te gebeuren als hij aan het kruis wordt genageld. Maar schijn bedriegt, ook hier.

Dag in, dag uit zien we de beelden van al die hopeloos gestrande vluchtelingen. Waar ze zich ook bevinden, al deze mensen kijken ons aan, doen een appèl op ons, Europeanen. Soms heel gelaten en verwonderd dat Europa toch niet is, zoals ze dachten, soms ook agressief en strijdbaar, kijken ze in de camera. Vanuit hun uitzichtloze situatie doen ze een beroep op ons mededogen. Gelukkig zien we ook mensen, vrijwilligers, die van alle kanten zijn toegestroomd om te helpen. Zoals de pastoor van de Stella Mariskerk, in Duinkerke, net over de grens met Frankrijk. Hij getuigt: "Hoe we ook tegen de vluchtelingstroom aankijken, of we het nu een crisis noemen, of slechts een problematiek, altijd gaat het eerst en vooral om individuele mensen, die onze hulp nodig hebben. Wanneer de overheid wil verbieden dat burgers aan de vluchtelingen in hun stad of dorp brood, kleren en onderdag geven, dreigt het moreel failliet van onze samenleving."

Voor deze pastoor draait alles om onze morele integriteit. Dit is ook waar we onze militairen in vormen, voor wij hen uitsturen op hun missie om vrede en veiligheid te brengen, waar ook ter wereld. Om de zwakken te beschermen, desnoods met geweld. Laten wij, die deze integriteit van onze militairen verwachten, ook zelf onze morele waarden onderzoeken, als individu en als samenleving. En laten wij vooral niet te snel oordelen, als we misstanden vermoeden, door onze militairen begaan. Want ook hier kan schijn bedriegen.

Muziek (koraal)

3de meditatie: Jezus sterft aan het kruis

Al rond het zesde uur werd het donker in heel het land, tot het negende uur. Er was een zonsverduistering. Het voorhangsel van de tempel scheurde middendoor. Toen riep Jezus luidkeels: "Vader, in uw handen leg ik mijn geest." Na deze woorden stierf hij.

[Luc. 23, 44 – 46]

Onder het kruis stonden Maria, nog wat vrouwen en Johannes. Verderop in de menigte stonden zijn leerlingen en anderen, vrouwen en mannen die hem al vanaf Galilea gevolgd waren. Met eigen ogen hebben zij kunnen zien, dat Jezus stierf. Hoe verschrikkelijk en ongelooflijk ook, er is voor hen toch de troost van die zekerheid, dat het volbracht is, dat het lijden is gedaan. Zij waren erbij.

Maar het kan ook anders gaan: je man, zoon of dochter vertrekt naar de oorlog of op een missie en keert niet meer terug. Ver van huis gesneuveld op het slagveld of door een ongeluk, uitputting of ziekte omgekomen. Voor de nabestaanden is het dan de enige troost, om het graf van hun dierbare te kunnen bezoeken en om de verhalen over zijn laatste uur te vernemen uit de mond van zijn wel teruggekeerde kameraden, keer op keer. Of om zelf naar de plek van het onheil te gaan, daar waar zijn of haar laatste uren zijn verlopen. Je wilt de plek zien, aanraken. Nog even je man, je kind, dichter tegen je aan kunnen halen, om dan weer beter te kunnen loslaten. Omdat je moet, het leven gaat door, maar het gemis zal blijven, want een stuk van jou is mee gestorven.

4de meditatie: Jezus wordt van het kruis genomen

Op een afstand stonden daar ook veel vrouwen te kijken. Ze waren Jezus gevolgd uit Galilea en hadden hem onderhouden. Daar waren ook Maria van Magdala bij, Maria de moeder van Jakobus en Jozef, en de moeder van de zonen van Zebedeüs. Toen het avond geworden was, kwam een rijk man uit Arimatea, die Jozef heette; ook hij was leerling van Jezus geworden. Hij vervoegde zich bij Pilatus om het lichaam van Jezus te vragen. Pilatus gaf toen bevel het af te staan [Matt. 27, 55-58].

In de evangeliëverhalen duiken zo af en toe ook vrouwen op. Dan moeten we goed opletten: hier komt een wezenlijk onderdeel van het verhaal van Jezus en hoe hij met mensen omging, aan bod. Bij de kruisafname en bij de graflegging, maar vooral bij de eerste ervaring van zijn opstanding en de verkondiging ervan, is de rol van vrouwen zo wezenlijk, dat elke evangelist erover schrijft. Wat zou dit ons vandaag te zeggen hebben, nu we nadenken over de ervaringen van militairen en veteranen en hun thuisfront?

Meer en meer daagt het besef dat het welzijn van de militair en daarmee zijn inzet, in grote mate afhangt van zijn thuissituatie. Wie zijn die vrouwen, soms ook mannen, die tijdens de uitzending van hun partner, zoon of dochter thuis achterblijven om de boel draaiende te houden? En hoe ontvangen ze het nieuws over de dood van hun geliefde?

In de Amerikaanse film *The Messenger*, uit 2010, volgen we twee militairen die tot taak hebben aan de nabestaanden van omgekomen militairen hun dood aan te zeggen.

Woody Harrelson en Ben Foster spelen de militairen die dag na dag worden opgeroepen om naar afgebladderde buitenwijken te rijden en naar chique huizen, naar ouders en achterblijvers, waar nooit iets gaat volgens het vuistdikke boek met regels waar ze zich aan dienen te houden. Ze worden bespuugd, uitgescholden of beleefd bedankt omdat ze de moeite hebben genomen. Mensen vallen hen snikkend in de armen, hoewel de eerste regel luidt dat ze nooit fysiek mogen worden: geen knuffel, geen schouderklopje, geen aai over de bol. "Mensen hebben het nieuws nodig en geen vriend", aldus Harrelsons Captain Tony Stone, de oudere rouwdouwer die nog nooit een voet in oorlogsgebied heeft gezet. Maar het tegendeel blijkt vaak waar te zijn. In de film draait het om de beide aanzeggers, die, zelf getraumatiseerd door hun Irakervaringen, steeds meer mens worden tijdens hun opdracht. Veel hangt af van hoe de nabestaanden hen ontvangen. Maar wie luistert daarna naar hún verhaal, als hun leven is ingestort omdat hun belangrijkste ander is gesneuveld, in den vreemde?

Muziek (koraal)

5de meditatie: Jezus staat op

Toen de sabbat voorbij was, kochten Maria uit Magdala, Maria van Jakobus, en Salome kruiden om hem te gaan zalven. In alle vroegte op de eerste dag van de week gingen ze na zonsopgang naar het graf. Ze zeiden tegen elkaar: "Wie zal voor ons de steen bij de ingang van het graf weggrollen?" Toen ze opkeken, zagen ze dat de steen weggerold was; hij was overigens buitengewoon groot. Toen ze het graf binnengingen, zagen ze rechts een jongeman zitten met een wit kleed om, en ze schrokken hevig. Maar hij zei hun: "Schrik niet. U zoekt Jezus van Nazaret, die gekruisigd is. Hij is tot leven gewekt, hij is niet hier. Kijk, hier is de plaats waar ze hem neergelegd hebben. Maar ga aan zijn leerlingen en aan Petrus zeggen: "Hij gaat u voor naar Galilea. Daar zult u hem zien, zoals hij gezegd heeft." [Marc. 16, 1-7]

Voorbij het graf, voorbij alle handelingen van de mensen om de dode te eren, is er leven. Ondanks alle voorspellingen van de profeten en van Jezus zelf, had niemand dit voorzien. Een nieuw en ander leven, na de bijna mislukte verkondiging van de goede boodschap en een smadelijke dood. De vrouwen waren vooral van schrik bevangen.

De eerste die Jezus, als haar Heer zal herkennen, is Maria Magdalena, en dit gebeurt pas, wanneer Jezus haar bij haar échte naam noemt.

Sindsdien hunkeren ook wij naar dit woord van Jezus: dat Hij ons noemt bij onze eigen naam. Wanneer dat gebeurt, zullen alle tranen uit onze ogen worden gewist en alle leed vergeten. Tot die tijd moeten wij onze weg door het leven gaan, met onze taken en verantwoordelijkheden. We moeten doen wat onze hand te doen vindt, gaan waar ons hart ons brengt. Niet omzien, niet halthouden of op onze schreden terugkeren, maar geloven in het woord van de Heer, dat Hij ons voorgaat, ook als onze eigen krachten het dreigen te begeven. En we hoeven dit niet alleen te doen, want de belofte van Jezus geldt voor ons allemaal. Laten wij ons samen verheugen om al het goede, wat ons ook gegeven is, in de mensen en de wereld om ons heen en in de liefde in ons hart.

Muziek

6de meditatie: De Emmaüsgangers

Eenmaal met hen aan tafel nam hij het brood, sprak de zegen uit, brak het en gaf het hun. Nu gingen hen de ogen open en ze herkenden hem, maar meteen was hij uit hun gezicht verdwenen [Lucas, 24, 30-31].

Het ontroerende verhaal van de leerlingen op weg naar Emmaüs is speciaal hier in Lourdes aan de kleine kruisweg toegevoegd. Net als die leerlingen, hebben ook wij de kruisweg van Jezus meegemaakt en de boodschap van zijn opstanding gehoord. Eigenlijk al ons leven lang. Maar net als die leerlingen, blijven wij vaak steken in onze teleurstellingen en zijn wij steeds opnieuw ontgoocheld als onze goede bedoelingen, onze inzet, maar ook onze dromen, niet opleveren wat wij ervan verwacht hadden. “Wanneer komt Jezus met óns meelopen, breekt hij met ons het brood en zegent hij ons”, zo mopperen wij dan binnensmonds of hardop.

Misschien branden wij niet genoeg van verlangen om hem te ontmoeten, daar waar hij zich laat vinden: in onze gesprekken over zijn blijde boodschap, waarin wij elkaar bemoedigen. In onze volgehouden daden van liefde en tederheid, waarin wij elkaar opbeuren ten troosten. We mogen soms ontgoocheld zijn, maar we mogen nooit de hoop opgeven. Jezus gaat met ons mee, maar zodra we hem herkennen, verdwijnt hij uit het gezicht. “Raak mij niet aan,” zei hij tot Maria en tot ons. Blijf in beweging, blijf hem zoeken, om dan zelf steeds opnieuw gevonden te worden.

Als er iets is, dat veteranen samenbrengt, is dat de kameraadschap. Voor de een geldt dit meer dan voor ander, maar elke militair die de dienst verlaat, komt terecht in een niet zomaar op te vullen leegte. En de een trekt zich beter uit de slag, dan de ander, maar het gemis van de kameraden, de ruwe hartelijkheid, de gewaagde grappen, die arm om de schouder toen je het zo hard nodig had, blijft.

Vanuit het verlangen om deze kameraadschap terug te vinden, komen veel veteranen, soms na lange jaren, weer samen. Ze zoeken elkaar op, kijken elkaar in de ogen en slaan opnieuw de armen om elkaars schouders. Zij, die geen veteraan zijn, benijden hen er soms om. Dit is iets, waar zij niet in kunnen delen, zo lijkt het. Voor zover het over herinneringen gaat, is dit waar. Maar wanneer het gaat over het beleven van die kameraadschap vandaag de dag, gelukkig niet. Veteranen zetten zich onvermoeid in om hun dienstmakers, maar ook hun partners, te steunen. Ze zetten acties op touw, zamelen geld in voor hulphonden voor kameraden die dit nodig hebben. Ze komen samen in inloophuizen, op wandeltochten, roeimarathons (de mariniers, afgelopen jaar) en wat al niet meer.

Veteranen, dank jullie voor dit bemoedigend voorbeeld van vriendschap door dik en dun. Wij kunnen ervan leren en ervan genieten, telkens als we erin mogen delen!

Slotwoord en zegen

Muziek